

تخت سلیمان یا سورلوق

در زمان مغول و بعد از آن

قادر جعفری

در دوران سلطنت شاه عباس اول که چهل و دو سال طول کشید (۹۹۶ - ۱۰۳۸ هجری قمری) با اینکه تواریخ مفصل بر شته " تحریر درآمده و مفصل " شرح زندگانی و سلطنت این پادشاه را یاد کرده اند بجز یکی دو مورد اسمی از تخت سلیمان نیامده ، تصور میروود اشتغال مدام شاه عباس به جنگ با عثمانی و سرکوب کردن سرکشان و حکام محلی و هم چنین دوری پایتحت عواملی بوده اند که شاه صفوی فرصت آنرا نداشته که تخت سلیمان را به بیند ، توضیحا " باید گفت که پایتحت پادشاه صفوی قبل از شاه عباس تبریز و قزوین بوده است

در اوایل فرمانروائی این پادشاه یعنی دومین سال سلطنت وی که مقارن سال ۹۹۸ هجری می باشد شاه عباس هنگامیکه مصمم گردید اصفهان را بپایتحتی قرار دهد از قزوین بصوب اصفهان حرکت نمود در ضمن راه در شهر قم دولتیار خان کرد که در سطور قبل ذکری ازاو شد به خدمت شاه عباس رسید شرح آنرا محمود بن هدایت اللہ افosteemai نظری در کتاب خود چنین بیان می نماید "... باعتماد مصادقت امارت مآب حسین بیگ قورچی شمشیر خاصه شریفه بقدم اطاعت و انقیاد طریق مخالفت پیموده بدرگاه سلاطین پناه آمد (منظور دولتیار خان کرد است) و به توسط و توصل بعضی از ارکان دولت قضا صولت سعادت پای بوس در یافته فرق اعتبار و افتخار شاز ذرهه سماک برگذشت و منظور نظر عواطف خسروانه گردیده مجددا " نشان حکومت ولایت ابهر و سلطانیه و سورلوگ (ضبط کتاب) نا

قلعه سجاس بنام او مرقوم شده بخلعات مناسب سرافراز گشت^۱ این شخص که چنین مورد مهر و محبت شاه عباس واقع می شود بفلاصله، مدت کمی در اثر غرور و قدرت زیاد بنای سرکشی و نافرمانی آغاز نهاد^۲ و سرانجام در سال یکهزار هجری قمری با مر پادشاه در میدان سعادت آباد اصفهان کشته شد^۳.

ناگفته نگذاریم یکی دیگر از مورخین معاصر صفویه در کتاب خود بنام هفت اقلیم شرحی درباره تخت سلیمان دارد بشرح زیر "انجروود از مضافات سه رواد است (در من کتاب انجروود و سه رور غلط و صحیح ایحروود و سه رور داست) و در جنوبی سلطانیه بیک روز راه افتاده و مغول آنرا سقولق نام کرده و کیخسرو همت بر بنای آن گماشت و آن موضع سرائیست بزرگ و در صحن آن سرا چشمها است بقدر دریا چه، هر چند سعی کرد هاند بقعرش نرسیده اند و دو جوی آب بزرگ که هر یک بمقدار آسیا گردانی باشد از آنجا بیرون می آید چون پیش آنرا می بندند آب حوض زیاد نمی شود و چون می گشایند برقرار خود جاریست و در هیچ موسیم کم و بیش نمی باشد^۴ باشد گفته مطالب بالا از کتاب نزهه القلوب حمد الله مستوفی با تغییر عبارت نقل شده است.

نیز شخصی بنام پیشاوری معاصر نادر شاه افسار که ساکن هندوستان بوده است در کتاب خود که از طرف ناشر بنام نگارستان عجایب و غرایب نامگذاری شده در ذکر چشمهای بدون اینکه نامی از سقولق یا تخت سلیمان ببرد چنین می نویسد " در آنجرو از مضافات شهرورد (ضبط کتاب غلط و ایحروود و سه رور د صحیح است) و در صحن سرای آنجا چشمها است چون در بیان خورد عمیق و کسی بسی جد و جهد بقعرش نرسیده دو جوی بزرگ مساوی چهار آسیا گرداب از آن جاری می شود چون آنرا بند نمایند آبش کم نشود چون آنرا مفتوح نمایند آش زیاد نشود " آز شیوه، مطالب معلوم است که این مؤلف هم عبارت کتاب هفت اقلیم را به میل خود اصلاح و پیشو پیش نموده و در کتاب خود نقل کرده است.

۱ - نقاوة الاثار فی ذکر الاخیار تأثیف محمود بن هدایت الله افوشتمای نطنزی باهتمام دکتر احسان اشرافی چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب صفحه ۳۲۲.

۲ - شرفنامه بدلیسی صفحه ۴۲۸ . ۳ - عالم آرای عباسی جلد اول صفحه ۴۴۱ .

۱ - هفت اقلیم تأثیف امین احمد رازی با تصحیح و تعلیق جواد فاصل (که متأسفانه تصحیحات و تعلیقاتی در هر سه حلقه کتاب بنظر نرسید و ناشر فقط بمنظور مشهور شدن کتاب این جمله را اضافه نموده است) چاپ کتاب فروشی علی اکبر علمی و کتاب فروشی ادبیه جلد سوم صفحه ۱۹۸ (شایسته است یک من تصحیح شده از این کتاب خوب چاپ شود) .

۲ - نگارستان عجایب و غرائب تأثیف پیشاوری با مقدمه محیط طباطبائی چاپ کتاب فروشی ادبیه صفحه ۱۱۳ .

پهلوت منابع

- ۱- الخزرجی (ابودلف مسعود بن مهلهل) سفرنامه، ابودلف در ایران ترجمه، ابوالفضل طباطبائی چاپ فرهنگ ایران زمین ، تهران .
- ۲- اشیولر (بوتولد) تاریخ مغول در ایران ترجمه، محمود میرآفتاب چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب ، تهران .
- ۳- اقوشندای نطنزی (محمود بن هدایت الله) نقاوه‌الاثار فی ذکر الاخیار باهتمام دکتر احسان اشرافی چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب ، تهران .
- ۴- اقبال آشتیانی (عباس) تاریخ مغول چاپ کتابفروشی امیر کبیر تهران .
- ۵- القاشانی (ابوالقاسم عبدالله بن محمد) تاریخ اولجایتو به کوشش مهین همیلی چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب تهران .
- ۶- انوری (حسن) آتشکده، آذر گشتب چاپخانه رنگین ، تهران .
- ۷- آیتی (عبدالمحمد) تحریر تاریخ وصف چاپ بنیاد فرهنگ ایران ، تهران .
- ۸- ایمان (رحیم علیخان) تذکرۀ منتخب اللطائف باهتمام سید محمد رضا جلالی نائینی و سید حسن میر عابدی ، تهران .
- ۹- بدليسی (میر شرف خان) شرفنامه افست از روی چاپ قاهره با حواشی و تعلیقات باهتمام محمدلوی عباسی چاپ کتابفروشی علمی ، تهران .
- ۱۰- بناكتی (فخرالدین ابوسلیمان داود) تاریخ بناكتی یا روضه اولی الالباب فی معرفة التواریخ والانساب به کوشش دکتر جعفر شعار چاپ دانشگاه تهران .
- ۱۱- البشاری (مقدسی) احسن التقاسیم فی معرفة الاقالیم چاپ بریل لیدن .
- ۱۲- بیانی (دکتر شیرین) تاریخ آل جلایر چاپ دانشگاه تهران .
- ۱۳- پتروشفسکی (ای ، پ) کشاورزی و مناسبات ارضی در ایران عهد مغول ترجمه، کریم کشاورز چاپ مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی تهران .
- ۱۴- بیشاوری (.....) نگارستان عحایب و غرایب با مقدمه، محیط طباطبائی چاپ کتابفروشی ادبیه تهران .
- ۱۵- ترکمان (اسکندریگ) عالم آرای عباسی جلد اول چاپ کتابفروشی امیر کبیر تهران .
- ۱۶- حافظ ایرو (نورالله عبدالله بن لطف الله بن عبدالرشید البهدادینی المدعوبه) ذیل جامع التواریخ رشیدی بکوشش دکتر خانبار ایانی چاپ انجمن آثار ملی تهران .
- ۱۷- خواندمیر (غیاث الدین بن همام الدین الله بنی مشهوریه) حبیب السیر

- فی اخبار افراد بشر جلد چهارم چاپ کتابفروشی خیام تهران .
- ۱۸- رازی (امین احمد) تذکره، هفت اقلیم به تصحیح جواد فاضل جلد سوم چاپ کتابفروشی علمی تهران .
- ۱۹- رشید الدین (فضل الله بن عماد الدواله ابوالخیر) جامع التواریخ رشیدی بکوشش بهمن کریمی جلد دوم چاپ کتابفروشی اقبال تهران .
- ۲۰- رشید الدین (فضل الله بن عماد الدواله ابوالخیر) تاریخ مبارک غازانی داستان غازان خان به تصحیح کارل یان چاپ افست کتابفروشی طهوری ، تهران .
- ۲۱- روملو (حسن) احسن التواریخ به سعی و تصحیح چارلی نارمن سیدن چاپ افست کتابفروشی شمس تهران .
- ۲۲- (ستاد بزرگ ارتشتاران) فرهنگ جغرافیائی ایران جلد های ۲ و ۴ و ۵ چاپ ستاد بزرگ ارتشتاران تهران .
- ۲۳- (ستاد بزرگ ارتشتاران) مجله، بررسی های تاریخی سال هشتم شماره، ۶ و سال بازدهم شماره، ۲ چاپ ستاد بزرگ ارتشتاران تهران .
- ۲۴- سرفراز (علی اکبر) تخت سلیمان چاپ دانشگاه تبریز .
- ۲۵- (مؤلف نامعلوم) عالم آرای شاه اسماعیل بکوشش اصغر منتظر مصاحب چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب تهران .
- ۲۶- (مؤلف نامعلوم) عالم آرای صفوی بکوشش یدالله شکری چاپ بنیاد فرهنگ ایران ، تهران .
- ۲۷- غفاری قزوینی (قاضی احمد) تاریخ جهان آرا چاپ کتابفروشی حافظ تهران .
- ۲۸- فصیحی خوانی (احمد بن جلال الدین محمد) مجلمل فصیحی به تصحیح محمود فرخ جلد دوم چاپ کتابفروشی باستان مشهد .
- ۲۹- قزوینی (یحیی بن عبداللطیف) لب التواریخ ضمیمه، گاہنامه سال ۱۳۱۵ سید جلال الدین تهرانی چاپ موسسه خاور تهران .
- ۳۰- کسری (سید احمد) کاروند کسری " مجموعه " مقالات " به کوشش یحیی ذکا چاپ کتابهای جیبی تهران .
- ۳۱- گابریل (آلفوس) تحقیقات حغرافیائی راجع به ایران ترجمه، فتحعلی خواجه نوریان چاپ کتابفروشی ابن سینا تهران .
- ۳۲- لسترنج (گی) سرزمینهای خلافت شرقی ترجمه، محمود عرفان چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب تهران .
- ۳۳- مستوفی (حمدالله بن ابی ایکربن محمد بن نصر) نزهه‌القلوب

آگهی استخدام

صندوق ناء مین اجتماعی و استمبه وزارت بهداری و بهزیستی بمنظور تکمیل کادر خود به تعدادی لیسانسیه فارغ التحصیل رشته های حسابداری - بانکداری - اقتصاد - بیمه - حسابرسی بازرگانی - مدیریت بازرگانی - که دارای شرایط زیر باشد نیاز دارد :

۱ - داشتن حداقل ۳۰ سال تمام

۲ - داشتن برگ پایان خدمت وظیفه عمومی و یا معافیت دائم

داوطلبان میتوانند بمنظور ثبت نام برای امتحان همه روزه بجز پنجشنبه و ایام تعطیل از ساعت ۸ الی ۱۴ بادردست داشتن فتوکپی مدرک فوق و یک قطعه عکس ۶×۴ بمدیریت کارگزینی صندوق واقع در خیابان آیزنهاور کاخ تامین اجتماعی مراجعه فرمایند .